

Van LJN naar ECLI

Vijf prangende vragen

Marc van Opijnen¹

Het Landelijk Jurisprudentienummer (LJN) is op 28 juni 2013 vervangen door de *European Case Law Identifier* (ECLI). Het zal even wennen zijn, maar juridische praktijk en wetenschappelijk onderzoek zullen uiteindelijk profiteren van de vele voordelen die ECLI biedt. Hieronder een beknopt antwoord op de meest gestelde vragen.²

Wat is de European Case Law Identifier en waarom deze overstap?

ECLI is een Europese standaard voor het nummeren van rechterlijke uitspraken, die eind 2010 is vastgesteld door de Raad van Ministers van de EU.³ Een ECLI bestaat altijd uit dezelfde vijf elementen:

ECLI:land:gerecht:jaar:nummer, van elkaar gescheiden door een dubbele punt. De landcode beslaat altijd twee posities, de gerechtscode heeft er maximaal zeven. De formatteringsregels voor het laatste deel kan ieder land zelf vaststellen, maar het mag alleen letters, cijfers of punten bevatten, geen andere tekens.

Nederland was één van de weinige landen waar vóór de introductie van ECLI reeds een jurisprudentie-identificatie bestond: het LJN werd niet alleen gebruikt voor het nummeren van op Rechtspraak.nl geplaatste uitspraken, maar – in de LJN-index – ook voor elders gepubliceerde uitspraken. Het LJN had evenwel een aantal problematische aspecten, en de herbouw van de uitsprakendatabanken van de Rechtspraak is daarom aangegrepen om over te stappen naar de Europese standaard.

Wat houdt de overgang in?

Bij de meeste uitspraken die reeds een LJN hadden, zal dit LJN het laatste deel van de ECLI vormen. Nieuw-gepubliceerde uitspraken krijgen geen LJN meer; het laatste deel van de ECLICODE zal uit een numeriek volgnum-

mer bestaan. Een punt van aandacht is dat de conclusies van het Parket bij de Hoge Raad nu een eigen ECLI krijgen, terwijl ze in het verleden hetzelfde LJN hadden als het arrest.

Het zelf omzetten van LJN naar ECLI moet worden afgeraden. Op Rechtspraak.nl is een conversielijst beschikbaar maar ook in de databank kan nog op LJN worden gezocht. Oude LJN-deeplinks naar zowel de LJN-index als naar Rechtspraak.nl blijven gewoon werken.

Hoe gebruik ik ECLI in citaties?

Het LJN was een betekenisloos nummer dat bij gebruik in citaties vaak aanvullende gegevens benodigde. Een ECLI evenwel bevat reeds zoveel informatie dat daarmee in de meeste citaties kan worden volstaan. Zo zal na enige gewenning iedereen 'ECLI:NL:RBNNE:2013:14' direct herkennen als een uitspraak uit 2013 van Rechtbank Noord-Nederland. Een overzicht van alle gerechtscodes is te vinden op Rechtspraak.nl en op het Europese e-justiceportaal.⁴

De vindplaatsen van een uitspraak hoeven niet meer bij een citatie te worden vermeld want alle actuele vindplaatsen – voor zover tenminste door uitgevers aangegeven – zullen altijd op Rechtspraak.nl te vinden zijn. Gebruik ook geen LJN's meer om een uitspraak te citeren en bedenk dat ECLI's volledig en juist moeten worden geciteerd om door zoekmachines te kunnen worden herkend. Kort een ECLI dus niet verder in en bedenk geen eigen varianten op de schrijfwijze.

Wat zijn de voordelen van de Europese dimensie?

Door onbekendheid met buitenlandse nummeringsmethoden, uiteenlopende citatierregels en taalbarrières is rechtsvergelijkend onderzoek – ondanks de toegenomen beschik-

baarheid van openbare databanken – vaak problematisch. Zo is het zoeken naar zowel Nederlandse als buitenlandse bronnen die het *Baby-Kelly*-arrest van de Hoge Raad of het *Bentham*-arrest van het EHRM citeren een vrijwel hopeloze opgave.

Maar als alle citaties worden gemaakt met het eenduidige ECLI, wordt het vinden van die aanhalingen een stuk eenvoudiger, in welke taal en in welke databank ze ook staan. En om te voorkomen dat u toch al die afzonderlijke databanken zou moeten bezoeken, moet in 2014 de 'ECLI-zoekinterface' gereed zijn, als onderdeel van het Europese e-justiceportaal. Hier zal men direct kunnen zoeken in alle aangesloten nationale en Europese jurisprudentie-databanken. Daarbij verwijzen hyperlinks naar gerelateerde (nationale of Europese) regelgeving en verwante uitspraken. Die laatste functionaliteit vergt wel dat dergelijke 'linked data' beschikbaar zijn in nationale dataverzamelingen. Door verschillende landen en Europese instellingen wordt hieraan inmiddels hard gewerkt, daarbij geholpen door een steeds beter gestandaardiseerde juridische-informatie-architectuur. ECLI is daarvan een belangrijke component, voor wetgeving is inmiddels de *European Legislation Identifier* (ELI)⁵ geïntroduceerd.

Hoe staat het met de introductie in andere landen?

Frankrijk, Slovenië en Tsjechië introduceerden ECLI reeds op hun publieke websites, zij het nog niet voor alle gerechten. In andere landen – waaronder Duitsland, Italië, Spanje, Malta, Slowakije en Finland – wordt aan invoering gewerkt of is ECLI reeds in interne systemen beschikbaar. Ook het Europees Hof van Justitie en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zullen op korte termijn ECLI's gaan toekennen aan al hun uitspraken. •

Auteur

1. Mr. M. van Opijnen is productmanager informatiediensten bij het Kennis- en exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP). Hij is lid van de EU-Raads-werkgroep e-law & e-justice en nauw betrokken bij de ontwikkeling van ECLI.

Noten

2. Zie ook <en.wikipedia.org/wiki/European_Case_Law_Identifier> en de daar aangehaalde bronnen.
3. Raadsconclusies waarin de invoering wordt aanbevolen van een Europese identificatiecode voor jurisprudentie (ECLI) en van een minimum aantal uniforme metagegevens betref-

fende jurisprudentie, *PbEU* 2011, C 127/01.

4. <https://e-justice.europa.eu/content_european_case_law_identifier_ecli-175-nl.do>.

5. Conclusies van de Raad over het verzoek tot invoering van een Europese identificatiecode voor wetgeving (ELI), *PbEU* 2012, C 325/02.

Van verboden verenigingen en de openbare orde

Jan Brouwer¹

Molier stelt in zijn lezenswaardige artikel in *NJB* 2013/1389, afl. 23 dat het Hof Arnhem/Leeuwarden in de zaak van de Vereniging Martijn een strikt onderscheid maakt tussen recht en moraal. Zijn lezing van de beschikking van het hof is echter te optimistisch. Het hof trekt de grenzen rond het begrip openbare orde te ruim.

De 19^e eeuwse filosoof De Tocqueville – instemmend aangehaald door Molier over de vrijheid van vereniging – heeft ons ook over de openbare orde wijze lessen te leren: ‘Graag geef ik toe, dat maatschappelijke rust een groot goed is. Toch wil ik mijn ogen niet sluiten voor het feit dat de dictatuur zich overal van een volk heeft kunnen meester maken onder het mom van handhaving van de openbare orde. Hieruit volgt natuurlijk geenszins, dat men maatschappelijke vrede gering moet schatten. Hij is echter niet het hoogste ideaal.’²

‘Détournement de pouvoir’ met behulp van het begrip openbare orde is van alle tijden en komt in alle landen voor. Bevoegdheidsbepalingen met daarin de term ‘openbare orde’ oefenen een onweerstaanbare aantrekkingskracht op bestuurders uit.³ In Egypte gold na de moord op president Sadat in 1981 gedurende dertig jaar de noodtoestand omdat de openbare

orde werd bedreigd. De belangrijkste uitdager in december 2010 van zittend president Loekasjenko in Wit Rusland, Sannikov, werd in 2011 tijdens een demonstratie tegen de gemanipuleerde verkiezingsuitslag veroordeeld tot vijf jaar cel wegens het ‘massaal verstoren van de openbare orde.’

Denken we in onze naïviteit misschien dat misbruik van het vage begrip openbare orde alleen in minder ontwikkelde rechtsstelsels voorkomt, de anti-monarchistische studente Joanne weet inmiddels beter.⁴ En dat geldt ook voor een Nederlandse parlementariër die op uitnodiging van twee politieke geestverwanten zijn film ‘Fitna’ in het Hoogerhuis zou vertonen. In 2009 ontzegt de Engelse Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken hem de toegang tot Engeland met als argument dat zijn komst een gevaar is voor de openbare orde.⁵ De Franse autoriteiten zetten in 2010 talloze Romagezinnen het land uit met als argument dat zij de openbare orde bedreigen.

De lijst van incidenten kan moeiteloos worden aangevuld. We kunnen daarom niet kritisch genoeg zijn op het bepalen van de inhoud van het begrip openbare orde. Dit geldt nog sterker indien de openbare orde het argument vormt om de vrijheid van

vereniging zoals vastgelegd in art. 8 Grondwet en art. 11 EVRM te beknotten. Gelukkig treden rechters verzoeken van het OM op basis van art. 2:20, lid 1 BW tot een verbod van een vereniging terughoudend tegemoet.⁶ Zij hanteren een strenge driedelige toets.⁷ De vereniging moet 1. feitelijke werkzaamheden verrichten die 2. in strijd zijn met de openbare orde en 3. met als concreet of potentieel gevolg dat ze de samenleving ontwrichten.

Inzake de eerste toets beslist de Hoge Raad in het *Hells Angels*-arrest van 2009 dat het moet gaan om handelen of nalaten van de vereniging zelf danwel handelen dat aan haar kan worden toegerekend. De vereniging dient rechtstreeks betrokken te zijn bij die gedragingen in de zin dat het bestuur feitelijk leiding heeft gegeven of doelbewust een situatie en cultuur creëert voor het begaan van strafbare feiten. Van Schilfgaarde voegt hieraan toe dat gecoördineerde actie van andere organen van de vereniging of de leden mede in aanmerking moeten worden genomen. Volgens Timmerman kunnen onder bijzondere omstandigheden zelfs gedragingen van derden als gedragingen van de rechtspersoon worden beschouwd.⁸

Aan de inhoud van het begrip ‘openbare orde’ wordt door rechters invulling gegeven met behulp van